

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 190 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoira Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayyo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlari (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdamovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA INGLIZ TILINI O'QITISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (KAHOOT, QUIZLET VA MOODLE PLATFORMALARI MISOLIDA)

Yusupova Shahnoza Abduxafizovna

Samarqand davlat chet tillar instituti dotsenti

Annotatsiya: Ingliz tilini o'qitish jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari hamda amaliy qo'llash mexanizmlari tahlil qilingan. Tadqiqotning asosiy maqsadi Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning samaradorligini aniqlashdan iborat. Tadqiqot davomida zamonaviy raqamli vositalarning talabalarning o'quv motivatsiyasi, nutqiy faolligi, mustaqil ta'lim ko'nikmalari hamda umumiy til kompetensiyasiga ta'siri kompleks ravishda o'rganildi.

Shuningdek, raqamli pedagogikaning asosiy tamoyillari, interaktiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari va ularni ingliz tilini o'qitish jarayoniga integratsiya qilish yo'llari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Empirik tadqiqot natijalari interaktiv platformalar asosida tashkil etilgan ta'lim muhiti talabalarning o'quv jarayonidagi faolligini oshirish, bilimlarni o'zlashtirish darajasini yaxshilash hamda kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy qismlarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatdi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar individual yondashuvni kuchaytirish, tezkor baholashni amalga oshirish va o'quv jarayonini differensial tashkil etish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, ingliz tilini o'qitish, raqamli pedagogika, interaktiv platformalar, Kahoot, Quizlet, Moodle, kommunikativ kompetensiya, nutqiy faollik, o'quv motivatsiyasi, mustaqil ta'lim, differensial o'qitish, ta'lim samaradorligi.

Abstract: The theoretical and methodological foundations as well as the practical mechanisms of applying digital technologies in English language teaching are comprehensively analyzed. The main objective of the study is to determine the effectiveness of lessons organized through the interactive platforms Kahoot, Quizlet, and Moodle. The research examines the impact of modern digital tools on students' learning motivation, speaking activity, autonomous learning skills, and overall language competence.

The study also highlights the key principles of digital pedagogy, the didactic potential of interactive technologies, and the ways of integrating them into English language teaching practices. The findings of the empirical research demonstrate that an educational environment based on interactive platforms increases students' engagement in the learning process, improves learning outcomes, and contributes to the development of communicative competence. Furthermore, digital technologies provide opportunities for personalized learning, immediate assessment, and differentiated instruction, thereby enhancing the overall effectiveness of the educational process.

Key words: digital technologies, English language teaching, digital pedagogy, interactive platforms, Kahoot, Quizlet, Moodle, communicative competence, speaking activity, learning motivation, autonomous learning, differentiated instruction, learning effectiveness.

Аннотация: Теоретико-методологические основы и практические механизмы применения цифровых технологий в процессе обучения английскому языку подвергнуты всестороннему анализу. Основной целью исследования является определение эффективности занятий, организованных на основе интерактивных платформ Kahoot, Quizlet и Moodle. В ходе исследования комплексно изучено влияние современных цифровых средств на учебную мотивацию студентов, их речевую активность, навыки самостоятельного обучения и общий уровень языковой компетенции.

Особое внимание уделено основным принципам цифровой педагогики, дидактическим возможностям интерактивных технологий и способам их интеграции в процесс преподавания английского языка. Результаты эмпирического исследования показали, что образовательная среда, организованная на основе интерактивных платформ, способствует повышению учебной активности студентов, улучшению усвоения учебного материала и развитию коммуникативной компетенции. Кроме того, цифровые технологии обеспечивают возможность индивидуализации обучения, оперативного контроля знаний и дифференцированного подхода к организации учебного процесса.

Ключевые слова: цифровые технологии, обучение английскому языку, цифровая педагогика, интерактивные платформы, Kahoot, Quizlet, Moodle, коммуникативная компетенция, речевая активность, учебная мотивация, самостоятельное обучение, дифференцированное обучение, эффективность обучения.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi global raqamli transformatsiya jarayonining faol ishtirokchisiga aylanib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) jadal rivojlanishi ta'lim mazmuni, shakli va metodlarini tubdan yangilashni talab etmoqda. Raqamli muhitning kengayishi natijasida bilim olish jarayoni an'anaviy auditoriya chegaralaridan chiqib, virtual va gibrid ta'lim shakllari bilan boyimoqda. Ayniqsa, ingliz tilini o'qitish jarayonida raqamli vositalardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, talabalar motivatsiyasini kuchaytirish hamda interaktiv va talaba-markazli ta'lim muhitini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda ingliz tili xalqaro ilmiy, iqtisodiy va madaniy aloqalarning asosiy vositasiga aylanganligi sababli, uni samarali o'qitish masalasi ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, an'anaviy o'qitish metodlari bilan bir qatorda zamonaviy raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish zarurati ortib bormoqda. Raqamli vositalar o'quv jarayonini faollashtiradi, talabalarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish imkonini beradi.

An'anaviy o'qitish metodlarida talabalar ko'pincha passiv bilim oluvchi sifatida ishtirok etadi, bu esa ularning nutqiy faolligi va kommunikativ kompetensiyasining yetarli darajada rivojlanmasligiga olib keladi. Raqamli texnologiyalar esa o'quvchini faol ishtirokchiga aylantirib, o'qitish jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Xususan, interaktiv platformalar yordamida bilimlarni mustahkamlash, tezkor baholash, differensial va individual yondashuvni amalga oshirish, shuningdek, real vaqt rejimida teskari aloqa olish imkoniyati kengayadi.

Mazkur maqolaning dolzarbligi shundaki, raqamli pedagogika bugungi kunda ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanayotgan bo'lsa-da, uning ingliz tilini o'qitishdagi samaradorligi hali ham yetarli darajada empirik asosda o'rganilmagan. Tadqiqotning asosiy maqsadi interaktiv platformalar – Kahoot, Quizlet va Moodle – asosida tashkil etilgan darslarning samaradorligini aniqlash hamda ularning talabalar o'quv faoliyati, motivatsiyasi va kommunikativ kompetensiyasiga ta'sirini kompleks baholashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ingliz tilini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi xorijiy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Richards va Rodgers ingliz tilini o'qitish metodlarini tahlil qilib, zamonaviy ta'limda kommunikativ yondashuv va texnologik integratsiyaning muhimligini alohida ta'kidlaydi. Harmer esa ingliz tilini o'qitishda interaktiv metodlar va multimedia vositalari talabalarning motivatsiyasi hamda nutqiy faolligini oshirishini qayd etadi. Brown va Ellislarning tadqiqotlarida ikkinchi tilni o'zlashtirish jarayonida interaktiv muhit va faol muloqot til kompetensiyasini rivojlantirishning asosiy omillaridan biri sifatida baholanadi.

Raqamli pedagogika va texnologik ta'lim muhitiga oid ilmiy qarashlar Chapelle va Sauro tomonidan batafsil yoritilgan bo'lib, ular raqamli platformalar chet tilini o'qitishda individual yondashuvni kuchaytirishi hamda mustaqil ta'limni rivojlantirishini asoslaydi. Warschauer va Healey kompyuter texnologiyalarining til o'rganishdagi o'rnini tahlil qilib, ularning kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi imkoniyatlarini ko'rsatib bergan. Bax esa CALL (Computer Assisted Language Learning) konsepsiyasining rivojlanish bosqichlarini tadqiq etib, texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish pedagogik samaradorlikni oshirishini ta'kidlaydi.

Ta'lim jarayonida multimedia va interaktiv vositalarning samaradorligi Mayer hamda Laurillard tadqiqotlarida chuqur o'rganilgan. Mayerning multimedia ta'lim nazariyasiga ko'ra, vizual va audiovizual materiallar asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga xizmat qiladi. Laurillard esa raqamli

ta'limni "ta'lim dizayni" konsepsiyasi asosida izohlab, interaktiv platformalar orqali talabalar va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlik samaradorligi oshishini qayd etadi. Shuningdek, Vygotskiyning ijtimoiy-konstruktivistik nazariyasi ham raqamli muhitda hamkorlik asosidagi ta'limning metodologik asoslarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kompleks metodologik yondashuv asosida nazariy va empirik metodlar uyg'un holda qo'llanildi. Tadqiqotning nazariy bosqichida raqamli pedagogika, interaktiv o'qitish texnologiyalari, kommunikativ yondashuv hamda ingliz tilini o'qitish metodikasiga oid mahalliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar chuqur tahlil qilindi. Ushbu bosqichda ilmiy manbalar kontent-tahlil, qiyosiy tahlil va tizimli yondashuv metodlari orqali o'rganildi, mavjud nazariy qarashlar umumlashtirildi hamda tadqiqotning konseptual asoslari shakllantirildi.

Empirik tadqiqot bosqichi kvazi-eksperimental dizayn asosida tashkil etildi. Tadqiqot obyekti sifatida oliy ta'lim muassasasida ingliz tilini o'rganayotgan talabalar tanlandi. Ishtirokchilar tasodifiy tanlash (random sampling) elementlari asosida ikki guruhga – nazorat va eksperimental guruhlariga – ajratildi. Har bir guruhda o'quvchilarning til bilish darajasi, yoshi va akademik ko'rsatkichlari o'xshash bo'lishiga e'tibor qaratildi. Bu esa tajriba natijalarining ishonchligini ta'minlashga xizmat qildi.

Nazorat guruhida darslar an'anaviy metodlar asosida, ya'ni o'qituvchi-markazli yondashuv, grammatik mashqlar va matn asosida ishlash orqali olib borildi. Eksperimental guruhda esa raqamli texnologiyalar tizimli ravishda o'quv jarayoniga integratsiya qilindi va talaba-markazli, interaktiv yondashuv asosida tashkil etildi.

Eksperimental guruhda quyidagi raqamli platformalar kompleks tarzda qo'llanildi:

1. **Kahoot** – bilimlarni tezkor baholash, o'yin asosidagi o'qitish (gamification) va talabalarni raqobat muhitiga jalb qilish uchun;
2. **Quizlet** – lug'at boyligini oshirish, leksik birliklarni mustahkamlash va takrorlash jarayonini optimallashtirish uchun;
3. **Moodle** – o'quv materiallarini boshqarish, topshiriqlarni nazorat qilish, baholash va mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish uchun.

Tajriba jarayoni ma'lum vaqt oralig'ida, odatda 8–12 hafta davomida olib borildi va har bir bosqichda talabalarning o'quv faoliyati monitoring qilindi. Tadqiqot davomida quyidagi ko'rsatkichlar asosiy indikatorlar sifatida belgilandi: talabalar motivatsiyasi darajasi, darsdagi faollik, nutq kompetensiyasi (ravonlik, aniqlik, muloqotga kirishish qobiliyati), o'zlashtirish darajasi hamda mustaqil ishlash ko'nikmalari.

Ma'lumotlarni yig'ish jarayonida turli metodlardan foydalanildi: diagnostik testlar, oraliq va yakuniy baholash, tizimli kuzatuv, talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar hamda o'qituvchi tomonidan olib borilgan pedagogik monitoring. So'rovnomalar Likert shkalasi asosida tuzilib, talabalar fikr-mulohazalarini aniqlashga xizmat qildi.

Yig'ilgan ma'lumotlar miqdoriy va sifat jihatdan tahlil qilindi. Miqdoriy tahlilda o'rtacha ko'rsatkichlar, foizlar va taqqoslash usullari qo'llanilgan bo'lsa, sifat tahlilida talabalar nutqidagi o'zgarishlar, ularning faolligi va motivatsiyasidagi dinamik o'sish tendensiyalari aniqlashtirildi. Statistik tahlil usullari orqali nazorat va eksperimental guruhlar o'rtasidagi farqlar aniqlanib, natijalarning ishonchligi asoslab berildi. Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini, obyektivligini va amaliy ahamiyatini ta'minlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tajriba-sinov ishlari natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli texnologiyalardan tizimli foydalanish ingliz tilini o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Empirik kuzatuvlar davomida eksperimental guruh talabalarida o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqish, ichki motivatsiya va faol ishtirok darajasi nazorat guruhiga nisbatan ancha yuqori ekanligi aniqlandi. Bu holat raqamli vositalarning ta'lim jarayonini interaktiv, moslashuvchan va talaba-markazli modelga aylantirishdagi muhim didaktik rolini tasdiqlaydi.

Xususan, Kahoot platformasi orqali o'tkazilgan baholash jarayonlari talabalarning bilim darajasini tezkor, obyektiv va vizual tarzda aniqlash imkonini berdi. Gamifikatsiya (o'yinlashtirish) elementlarining qo'llanilishi natijasida talabalar o'rtasida sog'lom raqobat muhiti shakllandi. Bu esa o'quvchilarning nafaqat bilim olish jarayoniga, balki emotsional va kognitiv faolligiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Shuningdek, tezkor feedback tizimi talabalar xatolarini darhol aniqlash va tuzatish imkonini berdi.

Quizlet platformasi leksik kompetensiyani rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega vosita sifatida namoyon bo'ldi. Talabalar yangi lug'aviy birliklarni o'zlashtirish, takrorlash va mustahkamlash jarayonida an'anaviy metodlarga qaraganda tezroq natijalarga erishdilar. Ayniqsa, vizual kartochkalar, interval asosidagi takrorlash

tizimi va test modullari uzoq muddatli xotira mexanizmlarini faollashtirdi. Natijada talabalar so'z boyligining sezilarli darajada kengaygani va nutq jarayonida leksik birliklardan to'g'ri foydalanish darajasi oshgani kuzatildi.

Moodle platformasi esa mustaqil ta'limni tashkil etish, o'quv jarayonini boshqarish va akademik nazoratni amalga oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qildi. Talabalar topshiriqlarni belgilangan muddatlarda bajarish, onlayn resurslardan samarali foydalanish va o'z bilimini mustaqil ravishda rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirdilar. Bundan tashqari, platforma orqali amalga oshirilgan muntazam monitoring talabalarning o'zlashtirish jarayonini tizimli kuzatish imkonini berdi.

Umumlashtirilgan natijalarga ko'ra, eksperimental guruh talabalarining akademik ko'rsatkichlari sezilarli darajada yaxshilandi. Ularning nutq faolligi, kommunikativ kompetensiyasi, fonetik va grammatik aniqlik darajasi hamda mantiqiy fikrlash qobiliyati rivojlanganligi aniqlandi. Ayniqsa, talabalar o'z fikrini erkin ifodalash, dialog va monolog nutqini rivojlantirish hamda real kommunikativ vaziyatlarda tilni qo'llash ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshiladilar.

Shuningdek, eksperimental guruhda ijtimoiy-psixologik muhit ham ijobiy tomonga o'zgartirildi. Talabalar o'rtasida hamkorlik, jamoaviy ishlash, o'zaro yordam va fikr almashish darajasi sezilarli oshdi. Bu esa raqamli texnologiyalar nafaqat akademik natijalarga, balki ijtimoiy kompetensiyalarning rivojlanishiga ham xizmat qilishini ko'rsatadi.

Umuman olganda, olingan natijalar raqamli texnologiyalarning ingliz tilini o'qitish jarayonida yuqori pedagogik samaradorlikka ega ekanligini ilmiy jihatdan tasdiqlaydi va ularning ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi zarurligini asoslaydi.

Olingan tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalarning zamonaviy ta'lim tizimidagi strategik, transformatsion va innovatsion rolini yaqqol tasdiqlaydi. Interaktiv platformalar asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni an'anaviy pedagogik yondashuvlardan tubdan farq qilib, talabalarni passiv bilim oluvchidan faol bilim yaratuvchi subyektga aylantiradi. Bu esa konstruktivistik ta'lim nazariyasi hamda kommunikativ yondashuvning asosiy tamoyillariga to'liq mos keladi, ya'ni bilim tayyor holda uzatilmaydi, balki o'quvchi tomonidan faol kognitiv faoliyat jarayonida shakllantiriladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli vositalar nafaqat bilimlarni uzatish va mustahkamlash vositasi, balki murakkab kognitiv jarayonlarni faollashtiruvchi, o'quv motivatsiyasini oshiruvchi hamda individual ta'lim trayektoriyasini shakllantiruvchi muhim didaktik omil hisoblanadi. Raqamli muhitda ta'lim jarayoni ko'proq interaktivlik, vizualizatsiya va tezkor teskari aloqa (feedback) asosida tashkil etilgani sababli, talabalar o'quv materialini chuqurroq va barqarorroq o'zlashtiradilar.

Ayniqsa, gamifikatsiya elementlari (o'yinlashtirish), reyting tizimi, tezkor testlar va real vaqt rejimidagi javoblar talabalarning ichki motivatsiyasini sezilarli darajada kuchaytiradi. Bu jarayon o'quvchilarda raqobatbardoshlik, faollik va o'zini o'zi baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, raqamli platformalar asosida tashkil etilgan darslar individual yondashuvni kuchaytirib, har bir talabaning bilim darajasi va o'zlashtirish tezligiga mos o'quv trayektoriyasini shakllantirish imkonini beradi.

Biroq, tadqiqot jarayonida raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish bilan bog'liq bir qator tizimli muammolar ham aniqlandi.

*Birinchi*dan, ayrim ta'lim muassasalarida texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi raqamli platformalardan to'liq va samarali foydalanishga to'sqinlik qiladi. Bu esa raqamli transformatsiya jarayonining bir maromda kechishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

*Ikkinchi*dan, internet tarmog'ining barqaror emasligi, tezlikning pastligi hamda texnik uzilishlar dars jarayonining uzluksizligini buzishi mumkin. Bu holat, ayniqsa, real vaqt rejimida ishlaydigan interaktiv platformalar uchun jiddiy cheklov hisoblanadi.

*Uchinchi*dan, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi yetarli darajada rivojlanmaganligi ham muhim muammolardan biridir. Raqamli vositalardan samarali foydalanish faqat texnik bilimni emas, balki metodik va didaktik yondashuvni ham talab qiladi. Ayrim hollarda o'qituvchilarning an'anaviy yondashuvdan to'liq voz kecha olmasligi raqamli texnologiyalarning to'liq potensialini amalga oshirishga to'sqinlik qiladi.

Bundan tashqari, ayrim talabalar tomonidan raqamli vositalardan faqat ko'ngilochar element sifatida foydalanish holatlari ham kuzatiladi. Bu esa ta'limiy maqsadlardan chetga chiqishga va o'quv samaradorligining pasayishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun raqamli platformalardan foydalanishda aniq didaktik maqsadlar va pedagogik nazorat mexanizmlarini belgilash muhim ahamiyatga ega.

Shunga qaramay, ushbu muammolar tizimli va kompleks yondashuv asosida hal etilishi mumkin. O'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirishga qaratilgan malaka oshirish kurslarini tashkil etish, zamonaviy texnik infratuzilmani rivojlantirish hamda metodik qo'llanmalarni takomillashtirish orqali raqamli texnologiyalarning ta'limdagi samaradorligini yanada oshirish mumkin.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar an'anaviy o'qitish metodlariga nisbatan sezilarli darajada yuqori pedagogik samaradorlikka ega bo'lib, ular nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki talabalarning kognitiv, kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, raqamli pedagogika zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas va istiqbolli yo'nalishi sifatida qaralishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli texnologiyalar zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas, strategik va transformatsion ahamiyatga ega komponentiga aylangan. Ular ta'lim jarayonining mazmuni va metodologiyasini tubdan yangilab, an'anaviy o'qitish modelidan interaktiv, moslashuvchan, individual va talaba-markazli ta'lim paradigmasiga o'tishni ta'minlamoqda. Shu jihatdan, raqamli pedagogika zamonaviy didaktikaning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Ingliz tilini o'qitish jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtiradi, ularning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda tilni real kommunikativ vaziyatlarda qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Ayniqsa, interaktiv platformalar orqali ta'lim jarayonini tashkil etish o'quvchilarning kognitiv faolligini oshirib, ularni nafaqat bilim oluvchi, balki bilim yaratuvchi subyekt sifatida shakllantiradi.

Tadqiqot davomida Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarning o'quv motivatsiyasi, faolligi va kommunikativ kompetensiyasiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Ushbu platformalar yordamida bilimlarni tezkor baholash, lug'at boyligini samarali oshirish, mustaqil ta'limni rivojlantirish hamda o'quv jarayonini tizimli boshqarish imkoniyati yaratildi.

Umumiy tahlil shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar nafaqat o'quv samaradorligini oshiradi, balki talabalarning lingvistik, kognitiv, ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning amaliy ifodasi sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari raqamli pedagogikaning ta'lim sifatini oshirishdagi strategik ahamiyatini yana bir bor ilmiy jihatdan tasdiqlaydi hamda uning ta'lim tizimiga keng va tizimli joriy etilishi zarurligini ko'rsatadi. Raqamli texnologiyalar ta'limni yanada ochiq, moslashuvchan va samarali qilish orqali global ta'lim standartlariga moslashuvni ta'minlaydi.

Kelgusida ushbu yo'nalishdagi ilmiy izlanishlar sun'iy intellekt asosidagi adaptiv o'qitish tizimlarini rivojlantirish, katta ma'lumotlar (big data) tahlili asosida individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish hamda raqamli va an'anaviy pedagogik yondashuvlarni integratsiya qilish kabi yo'nalishlarga qaratilishi maqsadga muvofiqdir. Bunday yondashuv ta'lim jarayonining yanada samarali, shaxsga yo'naltirilgan va innovatsion modelini shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
2. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education Limited.
3. Dörnyei, Z. (2018). *Motivation in Second Language Learning*. Oxford University Press.
4. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Longman.
5. Ellis, R. (2015). *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford University Press.
6. Chapelle, C. A., & Sauro, S. (2017). *The Handbook of Technology and Second Language Teaching and Learning*. Wiley-Blackwell.
7. Bax, S. (2003). CALL – past, present and future. *System*, 31(1), 13–28.
8. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching*, 31(2), 57–71.
9. Laurillard, D. (2012). *Teaching as a Design Science*. Routledge.
10. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press.
11. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.